

8.1.2018

Valtionhallinnon kehittämisosasto
Ala-Peijari Jenni**Avoimen hallinnon III toimintasuunnitelman toimeenpanohankkeen hankeryhmän kolmannen kokouksen pöytäkirja**

Aika 8.12.2017 klo 9.00–11.00

Paikka Jakovara, Mariankatu 9

Osallistujat

- (x) Katju Holkeri, finanssineuvos, VM Puheenjohtaja
- (x) Johanna Nurmi, neuvotteleva virkamies, VM
- (x) Suvi Savolainen, ylitarkastaja, VM
- (x) Päivi Kurikka, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
- () Niklas Wilhelmsson, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö
- (x) Merja Niemelä, kuntalaisvaikuttamisen koordinaattori, Oulun kaupunki
Lync
 - Varajäsen Pasi Laukka, yhteisötoiminnan päällikkö, Oulun kaupunki
- (-) Sari Aalto-Matturi, toiminnanjohtaja, Suomen mielenterveysseura ry
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan KANE:n jäsen
 - Varajäsen Kristiina Kumpula, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry valtuuston puheenjohtaja, Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan KANE:n puheenjohtaja
- () Petri Rinne, puheenjohtaja, Suomen kylätoiminta ry
 - Varajäsen Tuomas Perheentupa, kehittämisjohtaja, Suomen kylätoiminta ry
- () Tiina Toivonen, lainsäädäntöasioiden päällikkö, Suomen yrittäjät
- (-) Abdirahim Hussein, puheenjohtaja, Moniheli ry
 - (x)Varajäsen Riitta Salin, toiminnanjohtaja, Moniheli ry
- (x) Virpi Dufva, toiminnanjohtaja, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry (Valli ry)
 - Varajäsen, Sanna Kaijanen, kehittäispäällikkö, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry (Valli ry)
- (x) Liisa Partio, johtava asiantuntija, Mannerheimin lastensuojeluliitto
- (x) Hanna Wass, akatemiaturkija, Helsingin yliopisto
- (x) Jyrki Räikkä, toimittaja, Helsingin seudun journalistit, Helsingin sanomat
- (x) Liisa Tiainen, vastaava asiantuntija, Vanhustyön keskusliitto
 - Teija Mankkinen, kehittämisjohtaja, Vanhustyön keskusliitto
- (x) Sonja Joutsenlahti-Wuoristo, assistentti, VM sihteeri
- (x) Jenni Ala-Peijari, sihteeriharjoittelija, VM sihteeri

Asialista

1. Avoimen hallinnon toimintasuunnitelman läpikäynti

Kokous alkoi klo 9.00.

Aluksi käytiin läpi ajankohtaiset asiat, minkä jälkeen siirryttiin käsittelemään avoimen hallinnon III toimeenpanosuunnitelmaa. Toimeenpanosuunnitelma käytiin läpi muokkauksien osalta. Julkisuusperiaatetta koskevat kohdat odottavat vielä oikeusministeriön varmennusta.

Ajankohtaiset asiat

Todettiin, että kuluvan vuoden aikana lapset ovat nousseet mukavasti esille. Esimerkiksi valtakunnallinen Suomen lasten itsenäisyysjuhla järjestettiin Suomen satavuotisjuhlavuoden kunniaksi itsenäisyyspäivän aattona 5.12.2017 Säätytalossa Helsingissä. Myös monikulttuurisuus on ollut esillä, esimerkiksi monikulttuuriseen itsenäisyyspäivän juhlaan osallistui ennätyselliset 1500 henkilöä.

Lapsen oikeuksien päivään osallistui yhteensä 113 henkilöä, joista 40 paikalla ja 73 etäyhteydellä. Tapahtumassa tehtiin lapsiarviointiin perustuva ryhmätyö, jonka materiaalit tulevat myöhemmin avoinhallinto.fi -sivuille.

Nuorisotutkimusverkosto on julkaissut 5.12.2017 ainutlaatuisen raportin nuorten osallisuudesta, mitä hyödynnetään myös osana PM Sipilän asettamaan eriarvoisuutta käsittelevään työryhmään. Linkki raporttiin: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/ajankohtaista/uutiset/1726-nuorisotutkimusverkosto-selvitti-etsivien-nuorisotoentekijoiden-kanssa-neet-nuorten-huonovointisuus-yllaetti-syvyydessaaen>

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelmaa käytiin läpi niiltä osin kuin siihen oli tehty muutoksia.

1.2 Haavoittuvammassa asemassa olevien ryhmien osallisuuden edistäminen.

Toimintasuunnitelman edellisessä versiossa oli vahvasti esillä maahanmuuttajat. Nyt on yritetty huomioida samaan kohtaan kaikki jotka ovat agendalla. Uudelleen pohdittiin vielä tämän kohdan otsikointia siten, ettei se leimaisi koko ryhmää. Otsikko korjattiin kuulumaan: ”*Haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten osallisuuden edistäminen*”, koska sanan ryhmä koettiin leimaavaan koko ryhmää.

Keskusteltiin siitä, voisiko erilaisia osallistumisindikaattoreita hyödyntää, kun mietitään mittareita toimintasuunnitelman toimenpiteiden toteutumiseksi. Vaaleissa on ensimmäistä kertaa mukana myös toisen sukupolven maahanmuuttajia. Jos esimerkiksi maaliskuussa olisi tilaisuus, missä voisi hyödyntää näistä eri indikaattoreista saatavia tietoja. Järjestöpuolelta kerätäisiin väkeä yhteen, jotta tiedetään mitä tulisi tehdä muun muassa maahanmuuttajien osallistumisen lisäämiseksi. Hollola työpajan pohjalta monistettava malli ja ohjeistus.

Suomen Akatemian rahoittamassa ”Terveys ja poliittinen kiinnittyminen” –projektissa on tuotettu paljon tietoa siitä, miten haavoittuvaisuus voidaan identifioida ja mitkä ovat haavoittuvaisia ryhmiä. Linkki hankkeen sivuille: <http://blogs.helsinki.fi/healthyvoting/> Pääteos julkaistiin joulukuun alussa, mutta parhaillaan ollaan työstämässä suomenkielistä yhteenvetoartikkelia ja järjestelemässä projektin päätösseminaaria helmikuun lopulle. Tässä myös suomenkielinen julkaisu: <https://bestprac.fi/2017/11/29/kroonisten-sairauksien-suhde-vaaleissa-aanestamiin/>

Yksi osallisuusportaali on myös Elections GO! (EGO) <https://www.ucc.ie/en/government/elections-go/> jossa rakennetaan digitaalinen alusta osallistumisen helpottamiseksi ja mobilisoiduksi. Tavoitteena on, että vaikuttaminen varsinkin nuorten keskuudessa helpottuisi ja nuoret saataisiin sitoutumaan poliittiseen vaikuttamiseen rakentamalla yhteys äänestyksellä vaikuttamisen ja kansalaisen arkielämän välille.

Kuntaliitto lisättiin toimijaksi *vanhusneuvostopäivämalliin* sekä pohdittiin myös Kuntaliiton osallistumista maahanmuuttajien osallisuuden edistämiseen. Tällöin voitaisiin hyödyntää kokemuksia puolin ja toisin. Kuntien pilotit voisivat olla myös laajemmalle kohderyhmälle. Valli ry:ltä voisi saada vinkkejä vanhusneuvostojen toimintaan sekä vapaaehtoistyöhön.

2.1 *Tukea ja koulutusta selkeään kieleen.*

Pohdittiin kuinka selkokieliydestä sekä sen tukemisesta tulisi viestiä eri tahoille. Oulussa on ollut jo koulutus selkeästä virkakielestä, jolloin heillä olisi kokemusta asiasta. Myös Kuntaliitto ilmoitti halukkuutensa osallistua.

2.2 *Tukea ja kokeiluja erilaisten viestintäkanavien käyttöön.*

Kokouksessa keskusteltiin siitä, keiden kanssa tulisi keskustella viestinnällisestä puolesta. Voisiko esimerkiksi ministeriöiden viestintäyksiköitä käyttää tukena. Myös YLE voisi olla yksi mahdollinen yhteistyökumppani, koska tiedottaminen kansalaisille on yksi YLE:n tehtävistä, kuin myös kansalaisten digivalmiuksien parantaminen.

2.3 *Laaditaan ohje viestinnän saavutettavuudesta.*

uutena toimenpiteenä on lisätty kohta 2.3 Laaditaan ohje viestinnän saavutettavuudesta. Celiasta otettiin yhteyttä ja kysyttiin, olisiko avoimella hallinnolla halukkuutta laatia tällainen ohje tukemaan saavutettavuusdirektiivin toimeenpanoa. Celia on tehnyt alustavat ehdotuksen laadintaprosessista niin, että ohje valmistuisi alkukesällä 2018. Ensimmäinen tapaaminen Celian kanssa on 15.12.2017. Johanna Koskela Celiasta on lupautunut antamaan työhön oman panoksensa ja työhön kutsutaan mukaan keskeiset tahot hallinnosta ja järjestöpuolelta. Työssä hyödynnetään myös mm. Kuntaliiton jo tekemää ohjeistusta asiasta.

4. *Vahvistetaan julkisuuslakiosaamista* hallinnossa. Oikeusministeriöllä on tässä erittäin keskeinen rooli. Myös järjestöt voivat olla mukana varsinkin tiedon ymmärrettävyyteen liittyvissä kysymyksissä. Open Knowledge Finland ry, joka on tiedon avoimuuteen liittyvä järjestö, on ilmoittanut halukkuutensa osallistua toimeenpanosuunnitelman kohtaan 4.3 jossa laaditaan julkisuuslaista yksinkertainen muistilista valmistelijoille

6. *Laaditaan maakuntahallinnosta selkeä kuvaus.*

6.1 *Visualisoidaan asukkaille maakunnan rakenne selkeästi*

Maakunta tutuksi –kampanja on kansalaisille suunnattu kampanja siitä mikä muuttuu ja mistä saa palveluja. Kampanja etenee ja on aikataulutettu valmistuvaksi loppukeväästä 2018.

6.2 *Avoimen hallinnon ja AKE -pilottien yhteistyö.*

Kokouksessa keskusteltiin kahdeksasta pilottimaakunnasta, joihin suunnitellaan koulutuspaketteja. Tarjotaan pilottimaakunnille mahdollisuutta koota itselleen koulutusta lain sisällöstä. Kunnat toivoisivat koulutuksia, jotta ne pystyisivät tekemään avoimen hallinnon koulutussuunnitelmia.

7.2 *Tuotetaan maakuntauudistuksen tiekarttaan materiaalia ja tietoa esimerkeistä.*

Kokouksessa keskusteltiin tämän olevan asia, jossa kaikki voivat jatkuvasti tehdä yhteistyötä.

2. OECD:n avoimen hallinnon työ – tulossa oleva suositus ja mittarit

Avoimen hallinnon periaatteiden päivittäminen <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/irc10.htm>

OECD-suosituksen tarkoitus on edistää avoimen hallinnon seurantaan sekä arviointia. Tavoitteena olisi varmistaa, että jäsenmaiden hallintokulttuuriin juurtuisi avoimen hallinnon periaatteet. Kehitteillä olevilla indikaattoreilla voidaan mitata jäsenmaissa tehtyä työtä avoimuuden edistämiseksi. Suositukset sitovat jäsenmaita toimimaan periaatteiden mukaisesti. Suositus antaa välineet ja kehykset joilla voidaan arvioida toimintaa.

Soft Law on OECD-maita sitova virallinen suositus, vaikka asiasta ei ole erillistä lakia. Avoin hallinto on ollut agendana 15 vuotta ja ministerikokous antoi vahvan mandaatin, että suositus tulisi tehdä, jotta avoimen hallinnon periaatteet voitaisiin kunnolla juurruttaa. Suosituksen taustalla on myös se, että avoimesta hallinnosta siirrytään kohti avointa valtiota.

OECD tulee kääntämään englanniksi avoimen hallinnon tukipaketin ja se otetaan myös työn pohjaksi.

3. Avoimen hallinnon tapahtumia 2018

Virkamiesverkoston tapaaminen Kelassa 6.3.

Maahanmuuttajatyöpaja 7.3.

Avoimen hallinnon treffit 9.3

Luottamusseminaari 13.3.

Virkamiesverkoston tapaaminen Kotimaisten kielten keskuksessa 18.5.2018

Lobbausrekisteriseminaari maaliskuuhuhtikuun

OECD Friends of Youth -työ ennen huhtikuun alkua

Virkamiesverkoston tapaaminen tietosuojavaltuutetun toimistossa 18.9.2018

Kuntamarkkinat 12.-13.9.2018

Demokratiapäivät 10.10.2018

Vanhusneuvostopäivä Marraskuu 2018

Lasten oikeuksien ajankohtaispäivä Marraskuu 2018

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi